

Czy specjalne postępowanie restrukturyzacyjne jest nadal potrzebne w świetle rozwiązań zawartych w projekcie Tarczy 4.0.?

Wstęp

W rządowej propozycji Tarczy 4.0. znajduje się w.in. propozycja „nakładki” na istniejące prawo restrukturyzacyjne w postaci nowego „uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego” (dalej „Przyspieszone Postępowanie”).

Nasuwa się w związku z tym pytanie czy w tej sytuacji celowa jest kontynuacja prac nad propozycją specjalnego postępowania pozasądowego proponowanego w opracowaniu Capital Strategy¹ (które określamy dalej terminem „Specjalne Postępowanie”)?

Główna konkluzja

1. Propozycja Przyspieszonego Postępowania nie podważa zasadności wprowadzenia proponowanego Specjalnego Postępowania. Oba postępowania mogą funkcjonować w systemie prawnym jako alternatywne rozwiązania dostępne dla podmiotów gospodarczych w czasie przewycięzania kryzysu gospodarczego wywołanego epidemią Covid-19.
2. Przedstawienie przez Rząd propozycji Uproszczonego Postępowania powinno jednocześnie osłabić niektóre wątpliwości formułowane wobec rozwiązań proponowanych w Specjalnym Postępowaniu.

Uzasadnienie

Dlaczego Specjalne Postępowanie będzie nadal potrzebne

1. W przypadku firm do których adresowane jest Specjalne Postępowanie (firmy duże, które popadły w kłopoty w okresie epidemii, lecz mają potencjalnie dobre perspektywy), postępowanie to daje większe szanse uratowania i szybkiego uzdrowienia niż Przyspieszone Postępowanie, ze względu na:
 - a) Dostęp do nowego finansowania w trakcie procesu restrukturyzacji.
 - b) Większą szansę na akceptację ugody w wyniku:
 - i. niższych progów akceptacji,
 - ii. faktu, że propozycje ugodowe są już w chwili przedstawienia zaakceptowane przez bank lub banki) oraz wierzycieli z sektora finansów publicznych.
 - c) Możliwość redukcji zobowiązań dłużnika, a w tym również zobowiązań wierzycieli zabezpieczonych.
 - d) Pomoc publiczną w postaci umarzalnego kredytu BGK wysokości 25% kwot umorzonych przez wierzycieli oraz 50% gwarancji dla nadwyżki dodatkowego kredytu bankowego ponad obligatoryjne minimum.
 - e) Możliwość zapewnienia szybkiego i sprawnego kontaktu z wierzycielami i bezpiecznego głosowania nad ugodą, dzięki wykorzystaniu systemu płatniczego banku prowadzącego postępowanie.
 - f) Pozasądowy przebieg postępowania i możliwość odwołania się do sądu przez niezadowolonych wierzycieli dopiero w formie zaskarżenia zatwierdzonej ugody.
 - g) Zakres badania ugody przez sąd ograniczony do zgodności jej procedury z ustawą.

¹ „Restrukturyzacja finansowa po epidemii Covid-19. Propozycja specjalnego pozasądowego postępowania restrukturyzacyjnego”, Capital Strategy, Wersja druga, 30 kwietnia 2020.

2. Nie wiemy jak Przyspieszone Postępowanie sprawdzi się w praktyce: ile firm i jakie firmy (pod względem wielkości, sytuacji finansowej oraz perspektyw) będą takie postępowanie wszczywały? Jak w praktyce wyglądał będzie przebieg takiego postępowania? Czy będzie ono często blokowane przez wierzycieli? W jakiej części przypadków Przyspieszone Postępowanie zakończy się zatwierdzeniem układu? W jakiej części zawarte układy zostaną wykonane? W jakiej części przypadków Przyspieszone Postępowanie doprowadzi do faktycznego uzdrowienia firmy i umożliwi jej rozwój?
3. W przypadku Specjalnego Postępowania też nie ma pewności, jak sprawdzi się ono w praktyce w dzisiejszych czasach. Lecz niepewność jest istotnie mniejsza, gdyż **mamy do czynienia z rozwiązaniem, które już raz, choć w nieco innych okolicznościach, wykazało swoją wysoką skuteczność.**
4. Można sformułować przypuszczenie, że w przypadku wprowadzenia obu omawianych postępowań, firmy większe, potrzebujące poważnej restrukturyzacji, a jednocześnie mające realne plany uzdrowienia, będą zwracały się do banków o wszczęcie Specjalnego Postępowania. W takich wypadkach szybkiego przeprowadzenie i sukces takiego postępowania będzie leżał w interesie całego społeczeństwa, ze względu na pozytywne efekty zewnętrzne dla wszystkich kontrahentów i całej gospodarki wynikające z uzdrowienia dużej firmy.
5. Oba rozwiązania można traktować jako wzajemnie komplementarne. Firmy, które nie będą kwalifikowały się do Specjalnego Postępowania ze względu na wielkość lub firmy, którym banki odmówią wszczęcia takiego postępowania, będą miały możliwość skorzystania z Przyspieszonego Postępowania.

Rządowa propozycja wspiera podejście przyjęte w propozycji Specjalnego Postępowania

1. Rządowa propozycja Przyspieszonego Postępowania przewiduje radykalne rozwiązanie jakim jest oddanie decyzji o wszczęciu postępowania i nadzoru nad nim w ręce doradcy restrukturyzacyjnego swobodnie wybranego i wynagradzanego przez dłużnika, na którego działania dłużnik może mieć zasadniczy wpływ. Oznacza to znaczne ograniczenie praw wierzycieli zagwarantowanych zarówno w dotychczasowym prawie restrukturyzacyjnym jak i w normach unijnych.
2. W uzasadnieniu rządowej propozycji zwraca się uwagę na szczególną sytuację, w której duża liczba podmiotów wymagać będzie restrukturyzacji, przez co **potrzebna jest regulacja, która w maksymalny sposób uprości procedurę i zapewni jej maksymalną efektywność.**
3. Jeżeli w tych warunkach uzna się za dopuszczalne ograniczenie praw wierzycieli przewidziane w Przyspieszonym Postępowaniu, to tym bardziej za dopuszczalne można uznać rozwiązania proponowane w Specjalnym Postępowaniu, w którym występują istotne, mechanizmy zmniejszające prawdopodobieństwo uszkodzenia interesów wierzycieli:
 - a) Bank wszczynający i prowadzący postępowanie musi być istotnym wierzycielem firmy;
 - b) Wierzytelności banku objęte postępowaniem nie mogą być w żadnym stopniu potraktowane lepiej niż wierzytelności innych wierzycieli.
 - c) Bank zobowiązany jest udzielić dłużnikowi nowego finansowania w określonej minimalnej wielkości.
4. Przewidziana w Specjalnym Postępowaniu rola banku, dysponującego profesjonalnym zapleczem analitycznym, stwarza bardzo wysokie prawdopodobieństwo, że warunki ugody w maksymalnym stopniu ochronią interesy wierzycieli przy jednoczesnej maksymalizacji szansy powodzenia restrukturyzacji operacyjnej i finansowej dłużnika.